

ضرورت تغییر نظام مدیریتی کودها برای درختان میوه در باغات کشور

محمد جعفر ملکوتی

مؤسسه تحقیقات خاک و آب، تهران

با عنایت به حاکمیت شرایط آهکی در خاکهای کشور حتی در باغات مرکبات شرق مازندران، ضرورت مطابقت تولیدات میوه از نظر کیفی با استاندارد جهانی ایزو، نیاز گسترده گیاهان به عناصر غذایی، به ویژه عناصر کم مصرف و محدودیت ارزی برای خرید کودهای گران قیمت نظیر سکوسترین، ضرورت تغییر روش توصیه کودی در حال حاضر بیش از پیش احساس می شود.

در حالی که نسبت مصرف ازت، فسفر و پتاسیم در جهان حدود ۴۰-۵۰-۱۰۰ است، این نسبت در کشور ما غیر متعادل و حدود ۵-۹۰-۱۰۰ می باشد که چندان مطابقتی با نیاز واقعی درختان میوه ندارد. نیاز غذایی درختان میوه به بیش از ۱۵ عنصر غذایی آن هم به مقادیر متفاوت بوده ولی مصرف کود از محدود ازت و فسفر فراتر نرفته است (در سال گذشته حدود ۱/۳ میلیون تن کودهای ازته عمدتاً اوره و ۰/۸ میلیون تن فسفات آمونیوم در سطح کشور توزیع شده است) علی رغم آنکه متوسط کود مصرفی در ایران از مصرف جهانی کمتر است ولی چون توزیع کود در سطح مزارع و باغات نامطلوب است، لذا در تعدادی از باغات و مزارع مصرف کود زیاد و نامتعادل می باشد.

بررسی های پراکنده و محدود درباره نقش گوگرد و عناصر کم مصرف در افزایش کمی و کیفی میوه در سطح کشور انجام گرفته ولی برنامه منسجم و مشخصی نظیر آنکه در کشورهای پیشرو وجود دارد در این کشور پیاده نشده است. در حالی که در آمریکا بیش از دو درصد کود مصرفی را کودهای محتوی عناصر کم مصرف تشکیل می دهد ولی در کشور ما مقدار مصرف از ۲/۰ درصد نیز کمتر بوده و فقط در سطح تعدادی از باغات برای رفع کمبود آهن و کچلی سرشاخه ها، محلول پاشی آنهم پس از ظهور غلایم کمبود (ظهور این غلایم افت عملکردی بیش از ۳۰ درصد را برای همان سال زراعی سبب می شود) انجام می گیرد.

پیشنهاد می شود اوره از برنامه کودی درختان میوه در دراز مدت (به دلیل داشتن بیورت) حذف و در مقابل به مصرف سولفات آمونیوم اقدام گردد. در باغاتی که سولفات آمونیوم مصرف نمی شود از نترات

آمونیم استفاده و تحت چنین شرایطی برای کاهش pH آنها از گوگرد کشاورزی استفاده نمود تا ضمن تامین ازت و نئوگرد مورد نیاز، از طریق کاهش pH حتی به مقدار جزئی، نسبت به افزایش حلالیت ترکیبات آهن و روی کمک نمود. ضمناً برای تامین فسفات مورد نیاز از سوپر فسفات تریپل و یا ساده استفاده نمود و در باغاتی که همه ساله کود فسفات دریافت کرده اند مصرف آنها را به حداقل مقدار ممکن رسانید. از کود سولفات پتاسیم برای افزایش:

الف) تولیدات کمی و کیفی میوه، ب) مقاومت درختان در برابر کم آبی، ج) مقاومت شاخه ها در برابر شکنندگی، و د) کاهش خطرات سرمازدگی شاخه ها استفاده شود.

علی رغم فراوانی کلسیم در خاکهای آهکی کمبود کلسیم در میوه درختان سیب، سبب بروز لکه تلخی می گردد که از طریق برگپاشی کلرور کلسیم در تابستان می توان نسبت به رفع آن اقدام نمود. در خاکهایی که به هر دلیلی علایم کمبود آهن، روی و بور مشاهده می شود می بایستی نسبت به تهیه و مصرف کلاتهای آهن و روی و براکس اقدام نمود.